

RAÓ 1

PRESEREM ESPAIS DE GRAN VALOR ECOLÒGIC DE LA URBANITZACIÓ

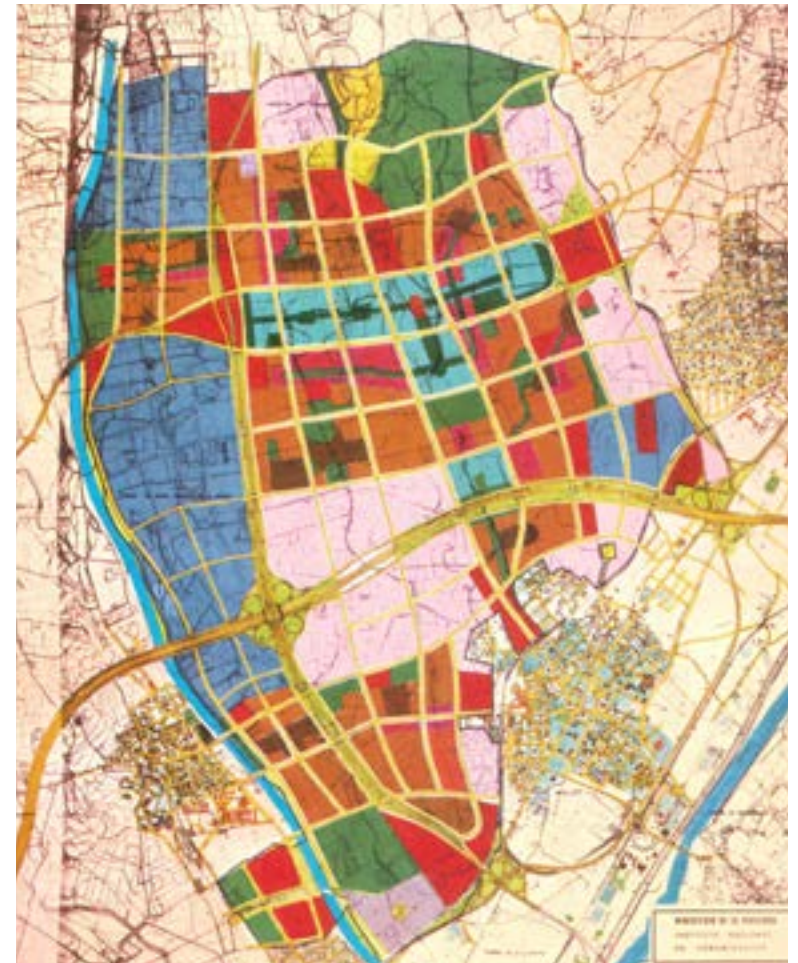
L'Institut Català del Sòl va néixer, ara fa quaranta anys, amb l'establiment de la democràcia i la restitució de la Generalitat. L'any 1980, mitjançant el Reial Decret 1503/80, de 20 de juny, es van transferir a la Generalitat de Catalunya les competències de l'antic Institut Nacional d'Urbanització (INUR), així com tot el patrimoni immobiliari adscrit a aquest organisme, entre el que s'inclouien els terrenys de Gallecs. El mateix any, per mitjà de la Llei 4/1980, la Generalitat va crear l'Institut Català del Sòl (INCASÒL), a qui es va adscriure la propietat d'aquests terrenys.

Des de l'inici, en les seves actuacions, l'INCASÒL es va caracteritzar per ser sensible amb els aspectes mediambientals i per tenir una voluntat ferma de fer les coses de forma diferent a com s'havien fet en les dècades anteriors. INCASÒL es troba en propietat d'uns terrenys que són objecte de reivindicació per part dels primers moviments socials ecologistes.

Gallecs és una àrea rural equivalent a 750 camps de futbol que constitueix un dels pocs testimonis del que havia estat el paisatge agrícola del Vallès. En aquests terrenys (que prèviament havien estat expropiats) hi havia prevista la construcció d'una nova ciutat: el Pla general del 1976 proposa una urbanització extensiva, basada en una malla ortogonal, amb una distància mitjana entre nusos de 400 metres. La zonificació equilibrava l'ús residencial i l'industrial, que es repartia estratègicament en diverses zones dins del conjunt. L'ús residencial s'organitzava en cinc sectors, quatre al nord de l'autopista i un al sud, cada un d'ells amb un subcentre d'equipaments de barri. El centre urbà s'emplaçava transversalment a la vall de Gallecs, que quedava totalment urbanitzada i sotmetia els escassos espais verds a la lògica urbana i no paisatgística.

El juny del 1977, Santa Maria de Gallecs, SA, empresa encarregada de desenvolupar el projecte, va iniciar la reconsideració del planejament de l'ACTUR, i va reconèixer així, implícitament, que l'aprovació del Pla general redactat per a l'actuació era la culminació d'un procés impropri per a una intervenció que havia de

perseguir objectius més complexos que els d'una simple obtenció d'una quantitat important de sòl urbanitzat, com proposava el preàmbul de llei del 1970. Santa Maria de Gallecs, SA va convocar en una llarga renglera de reunions de treball els urbanistes més qualificats i experimentats per tal de clarificar els punts de partida d'aquesta reconsideració, de les quals surt un segon projecte, més adaptat a la sensibilitat del moment però que encara significava la conversió de Gallecs en un espai plenament urbà.

Ordenació i zonificació de l'àrea de Gallecs prevista al Pla general del 1976

Amb l'arribada de l'INCASÒL es va veure clar que calia preservar aquest espai i, atenent les reivindicacions dels moviments ecologistes, s'aparca definitivament el projecte: calien nous creixements urbans, però no aquí!

Des de llavors, Gallecs ha seguit sota la gestió de l'INCASÒL, que el preserva de la forta pressió urbanitzadora al seu voltant. Avui és un espai rural d'altíssim valor ecològic i social. Amb el propòsit d'establir un marc jurídic coherent amb la nova realitat de Gallecs, es va redactar el Pla director urbanístic del paratge de Gallecs que va ser aprovat definitivament el 29 d'abril del 2005. El Pla director va definir els elements que calia conservar, els àmbits a potenciar des del punt de vista agrícola, forestal o paisatgístic, els equipaments necessaris per completar l'oferta de sòl públic a la zona, les infraestructures bàsiques de comunicació, els mecanismes de gestió de l'espai públic, i la implicació de tots els ajuntaments que hi ha a Gallecs i de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, la Generalitat i els ajuntaments de Mollet del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Palau-solità i Plegamans, Paret del Vallès, Lliçà de Vall i Montcada i Reixac van constituir el 22 de novembre del 2006 el Consorci del Parc de l'Espai d'Interès Natural de Gallecs i, a principis de l'any 2017, es va iniciar la redacció del Pla especial de Gallecs (actualment en tràmit), amb l'objectiu d'establir les condicions i mesures necessàries per a l'ordenació urbanística dels usos del sòl i la regulació de les activitats de l'espai per tal de preservar, dinamitzar i fer compatibles els seus valors agrícoles, naturals, socials i paisatgístics, així com per establir les normes bàsiques per a la regulació específica del sòl, els usos i activitats i les edificacions existents, i fixar els instruments de gestió de l'espai agrari.

Gallecs no és l'únic espai inicialment qualificat d'urbà que l'INCASÒL ha ajudat a preservar: la Platja Llarga de Vilanova i la Geltrú també estava destinada a ser urbanitzada i, gràcies a una permuta de terrenys en altres indrets amb la propietat es va poder destinar aquest espai a parc públic, allunyat de l'edificació de la línia de platja i es va preservar un espai d'aiguamolls i un dels pocs espais agraris mediterranis, a primera línia marítima, de la costa central catalana.

Imatge: Vista aèria de Gallecs